

Joost Groeneveld

Afboeking 'nekt' ziekenhuis?

Een onderneming is eigenlijk een eenvoudig ding. Je gooit er een kwartje in met de verwachting dat er meer kwartjes uitkomen. In eenvoudige gevallen (slot-machine) trek je een 'arm' naar je toe en weet je al snel of je in je opzet bent geslaagd. In meer gecompliceerde gevallen bestaat de fase tussen inworp en uitkomst uit een productieproces. Maar ook dan gaat het nog steeds om de kwartjes die er in gaan en er uit uitkomen.

Dat meer gecompliceerde productieproces impliceert vaak een omzetting die we kennen als de kringloop van geld – goederen – geld. Wanneer dat proces langer duurt dan een jaar, respectievelijk een fatale datum als 31 december overschrijdt, worden de goederen op de balans gezet. Dat is het moment waarop iemand zichzelf of iemand anders (bijvoorbeeld als je accountant bent) rijk of arm kan rekenen. Dat laatste hangt natuurlijk af van de hoogte van het balansbedrag. Een hoog bedrag betekent minder winst in de toekomst, want dat hogere bedrag zorgt (door hogere afschrijvingen) later voor een hogere kostprijs. Een laag bedrag maakt je op korte termijn arm, maar zorgt voor een relatief lage kostprijs en hogere winst in de toekomst. Buitengewoon relatief allemaal. Met economische waarde heeft het niet zoveel te maken. Die wordt namelijk niet bepaald door kostprijsberekening (naar het product toe). Die ingeworpen kwartjes ben je in principe kwijt. De economische waarde is bepaald door de kwartjes die er naar verwachting uitkomen: hoeveel, wanneer, hoe (on)zeker. En dan doet het er niet toe hoe die economische waarde wordt teruggerekend naar de afzonderlijke goederen op de balans. Daarom is het zo vreemd om bij een balansbedrag te spreken over aanwezige overwaarde. Wat betekent dat helemaal? Welke waarde zou de echte zijn?

Geen enkele toerekening maakt je armer of rijker. Het is alleen maar boekhouden. Voor het Zoetermeerse 't Lange Land Ziekenhuis (LLZ) is dat niet anders. Toch 'dwingen nieuwe regels die ziekenhuizen vastgoed en andere investeringen sneller af te schrijven' (FD, 4 augustus 2011). Die afwaardering bij LLZ 'nekt het ziekenhuis'. Wat een afboeking al niet vermag. Kennelijk doet zich daar iets heel erg vreemds voor. Boekwaarde creëert een eigen werkelijkheid. Het ziekenhuis is er opeens slecht aan toe?

Het begin is gemaakt. Althans, (interim-)directeur Dirk Jan Verbeek is van mening dat 'veel (ziekenhuizen) nog overwaarde op hun balans hebben staan. Wij kiezen ervoor problemen niet langer voor ons uit te schuiven'. Welke problemen zijn dat eigenlijk die Verbeek door afboeking zegt te zullen oplossen? Ik vrees dat welk probleem dan ook niet door overwaarde, noch door afboeking zal worden opgelost. Bovendien strijdig met de ervaring bij LLZ waar de afboeking het ziekenhuis juist 'nekt'. De kennelijke relatie tussen boekhouden en ondernemingsbeleid mag wat mij betreft heel veel beter worden uitgelegd.

In de goede (?) oude tijd werden duurzame productiemiddelen vaak al snel tot op HFL 1,- afgeschreven. Tal van instellingen hebben ook vandaag de dag hun Onroerend Goed voor € 1,- op de balans staan. Niet omdat dit hun bedrijvigheid gezonder maakt, maar omdat het er niet toe doet. Zelfs onze wetgever weet dat. Zie artikel 362, BW2, Titel 9: '... zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd ... voor zover de aard van een jaarrekening dat toelaat, omtrent de solvabiliteit en de liquiditeit ...'. En we horen allemaal te weten dat dit laatste niet erg ver is.

Een jaarrekening hoort met zijn balans de uitkomst te zijn van gevoerd beleid. Het is eigenlijk al te gek dat een resultatenrekening daarin een zo centrale plaats inneemt dat menigeen denkt dat een onderneming daadwerkelijk naar maximale winst streeft. Er zullen misschien zelfs wel ondernemers zijn die dat denken. En, ja als je dat denkt, helpt een afboeking misschien aan winstherstel. Dat is dan wel een hogere winst waarmee geen cent extra wordt verdiend. Verbeek in het voetspoor van Philips: de nieuwe president neemt de verliezen op rekening van het beleid dat zijn voorganger heeft gevoerd. Als je bij het aantreden maar genoeg verlies neemt, blijft er voor de komende jaren allicht wat winst over. Misschien goed voor je performance. Maar voor een ziekenhuis is dat niet eens nodig. Geld verdienen is iets anders. An

Joost Groeneveld RA RV, directeur Wingman Business Valuators B.V., Breda.